# GAZETA KRAKOWSKA

## Nro 31.

Z KRAKOWA DNIA 16 KWIETNIA 1826 ROKU W NIEDZIELĘ

*Z Warszawy d. 1 Kwietnia.*

P R O G R A M M A.

Komitet, wyznaczony do urządzenia Obchodu Żałobnego po Wiekopomney pamięci Nayiaśnieyszym Cesarzu Wszech Rossyy Alexandrze I, Królu Polskim, stosownie do otrzymanych rozkazow od Wyższey Władzy, następuiące wydaie Programma tegoż Obchodu.

(Dokończenie.)

V.

*Obrząd Żałobny w Kościele.*

1. Jak wszyscy zaymą mieysce, zacznie się Msza śpiewana.

Celebrować będzie Prymas, otoczony Biskupami i wyższem Duchowieństwem.

2. Muzyka wykonywać będzie Requiem przeznaczone.

3. Natychmiast po skończonem czytaniu Epistoli powstaią Ministrowie i zbliżywszy się do taboretów, na których złożone będą Ofiary:

Minister Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego weźmie Mszał,
Minister Sprawiedliwości Obrus i Ręcznik,
Minister Spraw Wewnętrz: Chleb i Wino,
Minister Skarbu Tacę z dwoma Ampułkami, — i postąpią ku wielkiemu Ołtarzowi,

4. W tęyże samey chwili, dway Szambelanowie, wyymą ze Skrzyni Jałmużniczey, Jałmużnę Królewską i postąpią za Ministrami. Z polecenia Arcybiskupa, Biskup ieden i pięciu Prałatów odbiorą, w porządku Starszeństwa: pierwszy Mszał, drugi Obrus i Ręcznik, trzeci Chleb i Wino, czwarty Tacę z Ampułkami, piąty Jałmużnę dla ubogich Kościelnych, szósty Ofiarę dla Kleryków Seminaryyskich, dla złożenia tych Ofiar na Ołtarzu.

5. Minister Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego, Imieniem wszystkich ofiaruiących, powie te słowa:

„ W Imieniu spoczywaiącego w Bogu
„ Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla, skła-
„ damy Ofiarę dla Kościoła, Jałmużnę
„ dla ubogich, tudzież Ofiarę dla Kle-
„ ryków Seminaryyskich, prosząc o Re-
„ ligiyną pamięć na Duszę Dobroczyń-
„ cy naszego, o ktorą sam nas wzywa
„ (Tu odda drukowany wyciąg z Mani-
„ festu Nayiaśnieyszego Alexandra Igo
„ 16 Września 1823).„

6. Natenczas Biskup, w assystencyi Prałatów i Kanoników, poprzedzony Ministrami i dwoma Szambelanami, postąpi od Ołtarza ku Katafalkowi i stanie na drugiey stronie Katafalku, przodem obrócony do drzwi Kościelnych.

Ministrowie i Szambelani staną naprzeciwko Biskupa i Duchowieństwa.

7. W tey chwili, wszyscy obecni w Kościele, powstaną.

8. Natenczas Biskup, otworzywszy wyciąg drukowany, przez Ministra Wyznań Religiynych Jemu doręczony, przeczyta głosem donośnym słowa następuiące:

(Oto są własne wyrazy spoczywaiącego w Bogu Nayiaśnieyszego Alexandra I. Cesa-

rza i Króla, któremi do nas w tey chwili przemawia:)

„ Prosiemy wszystkish wiernych podda-
„ nych Naszych, iżby tem samem u-
„ czuciem przychylności, z powodu któ-
„ rego uważaliśmy iako naypierwsze do-
„ bro Nasze na ziemi, staranie łożone
„ około ciągłey ich pomyślności, zano-
„ sili gorące błagania do Pana Naszego
„ Jezusa Chrystusa, aby raczył, w nie-
„ skończonem swem miłosierdziu, przy-
„ iąć dusze naszę do swego wiecznego
„ Królestwa. „

9. Po skończonem czytaniu, Biskup z Duchowieństwem, nie odchodząc z mieysca, obroci się ku ołtarzowi, wszyscy w Kościele znayduiący się klękną, i zmowioną będzie przez Biskupa głośno Modlitwa, za Duszę spoczywaiącego w Bogu Nayiaśnieyszego Alexandra, Cesarza i Króla.

10. Po tey Modlitwie Biskup z Duchowieństwem wròci do wielkiego Ołtarza, wszyscy powstaną i zaymą swoie mieysca, a Nabożeństwo daley odprawiać się będzie.

11. Po Ewanielii nastąpi Kazanie miane przez Biskupa Krakowskiego.

12. Po Kazaniu odbędzie się reszta Mszy śpiewanęy z towarzyszeniem Muzyki żałobney.

13. Po skończoney Mszy żałobney, całe Duchowieństwo zbierze się w Praesbyterium i w mieyscu wolnem między Praesbyterium i Katafalkiem, zostawuiąc przechòd wolny środkiem Kościoła.

14. Natenczas zacznie się Hymn *Salve Regina*, przed końcem tego Hymnu zbliżą się do Katafalku czterey Senatorowie, którzy nosili Insygnia i wstąpiwszy po schodach do trumny, pierwszy weźmie Koronę, drugi Berło, trzeci Kulę Ziemską, czwarty Miecz.

15. W teyże samey chwili wszyscy Wielcy Urzędnicy Dworu, wszyscy Szambelanowie i Kamerjunkrowie zbliżą się do Katafalku, otoczą czterech Senatorów Insigia noszących i towarzyszyć im będą do Wielkiego Ołtarza.

16. Wstąpiwszy na ostatni stopień Wielkiego Ołtarza, Senatorowie oddadzą Insignią do rąk Arcybiskupa, ktòry iedne po drugich złoży na Ołtarz, i w tym samym momencie da się słyszeć potròyna Salwa Woyskowa z dział i z ręczney broni, i na tem ukończony zostanie Obrząd żałobny dnia tego.

17. Po skończonem Nabożeństwie odniesione zostaną Mundury Nayiaśnieyszego Cesarza Alexandra, iedne do pułków, w assystencyi pierwszych plutonów Grenadyerskich i pierwszych plutonòw Jazdy.

18. Mundur Nayiaśnieyszego Cesarza Alexandra woysku darowany, odniesiony będzie do Arsenału przez Kompaniie Saperów i Minierów z Batalionu Saperów. W Arsenale przyimie go Jenerał Dywizyi Hauke, Dowódca Artylleryi i Inżenierów, pełniący obowiązki Ministra Woyny.

19. Mundur Nayiaśnieyszego Cesarza Alexandra darowany Senatowi, będzie odniesiony do Zamku przez Senatora Kasztelana, ktòry go niòsł w orszaku. Assystować Mu będą dway Kasztelani i dwòch Vice-Referendarzy. W Sali Senatorskiey przyymie Go Prezes Senatu, w assystencyi dwòch Senatorów Woiewodów, dwòch Senatorów Kasztelanòw, oraz Sekretarza Senatu.

VI.

*Obrząd oddawania Jałmużny Królewskiey.*

1. Jałmużna Królewska zaniesiona będzie do każdego z 9ciu Kościołòw, około ktòrych przechodzić będzie Orszak żałobny, złożona tudzież będzie w Katedrze. Oddana więc zostanie w Kościołach:

| | |
|---|---|
| 1. XX. Bernardynòw. | 6. S. Andrzeia. |
| 2. Dobroczynności. | 7. XX. Piarów. |
| 3. XX. Karmelitów. | 8. XX. Bazylianòw. |
| 4. PP. Wizytek. | 9. XX. Kapucynów. |
| 5. Ewanielickim. | 10. Katedralnym. |

2. Ilość Jałmużny, przeznaczenie iey i odbieraiących urządzą się w sposób następuiący:

1. Kościòł XX. Bernardynòw: na ubogich zł; 500, na potrzeby Konwentu zł: 1000; przyymuie X. Gwardyan w assystencyi dwòch Xięży, w obecności ubogich.

2. — Dobroczynności: na ubogich mieyscowych zł; 500, na Wydział wsparcia po domach zł; 1000; przyymuie X. Węgierski w assystencyi Prokuratora, w obecności ubogich.

3. — XX. Karmelitów: na ubogich zł: 500, na potrzeby Konwentu zł: 1000 przyymuie X. Gwardyan iak ad 1.

4. — Panien Wizytek: na ubogich zł: 500, na potrzeby Konwentu zł: 1000; przyymuie X. Kapelan w assystencyi

dwóch Xięży, w obecności Zakonnic za kratą i ubogich w Kościele.

5\. Kośc: Ewangielicki: na ubogich zł: 500, na uczniów ubogich zł: 1000; przyymuie X. Lauber w assystencyi Syndyka, w obecności ubogich kościelnych i ubogich uczniów.

6\. — S. Andrzeia: na Głucho-niemych zł: 1000, na ubogich wstydliwych zł: 1000; przyimuie P. Xieni w assystencyi dwòch Kanoniczek, Kapelana X. Falkowskiego, i kilku Głuchoniemych.

7\. — XX. Piarów: na ubogich zł: 500, na uczniów ubogich zł: 1000; przyymuie X. Prowincyał w assystencyi dwóch Xięży, w obecności ubogich uczniów.

8\. — XX. Bazylianów: na ubogich złot: 500, na potrzeby Konwentu zł: 1000; przyymuie X. Przełożony w assystencyi dwòch Xięży, w obecności ubogich.

9\. — XX. Kapucynów: na ubogich zł: 500, na potrzeby Konwentu zł: 1000; przyymuie X. Gwardyan w assystencyi dwóch Xięży, w obecności ubogich.

10\. — Katedralny: na ubogich zł: 1000, na Klerykow Seminar: ubogich zł: 1000; przyymuią Prałaci Metropolitalni.

Ogòł Złp. 16,000.

3\. Jałmużna Królewska zawarta będzie w workach czarnych, w Kassie Jeneralney sporządzonych, po 1000 i 500 złp: monetą srebrną z etykietami i pieczęcią Kassy Jeneralney. Worków będzie 20, wszystkie będą złożone do Skrzyni Jałmużniczey czarney, suknem ponsowem obitey, którą czterech Dworzan Zastępczych, przez Ministra Oświecenia Publicznego wybranych, nosić będzie na małych noszach czarnych.

4\. Za Skrzynią Jałmużniczą iść będzie czterech Dworzan Zastępczych, za niemi dwóch Szambelanòw do oddawania Jałmużny przeznaczonych.

5\. Kiedy Mary Królewskie zbliżać się będą do drzwi iednego z Kościołów wyżey wymienionych, Orszak zatrzyma się, Szambelan dobędzie ze Skrzyni dwa worki właściwe, i, w assystencyi dwóch Dworzan Zastępczych, weydzie do Kościoła.

6\. W Kościele stać będzie przed wielkim Ołtarzem stòł przyzwoicie nakryty, a przy nim Xięża i osoby, które Jałmużnę przyymować będą. Ubodzy i inne osoby z dwóch stron Kościoła uszykowani stać będą.

7\. Szambelan zbliżywszy się do stołu powie te słowa: „W Imieniu spoczywaiącego w Bogu Nayiaśnieyszego Alexandra I. Cesarza i Króla, z Wyższego polecenia, składam Jałmużnę Królewską, (tu wyrazi dla kogo iest przeznaczoną) tudzież Ofiarę Królewską, (tu wyrazi dla kogo iest przeznaczoną) prosząc o religiyną pamięć na Duszę Dobroczyńcy naszego, o którą sam nas wzywa.„ (Tu odda drukowany wyciąg Manifestu z dnia 16 Września 1825 r.)

(Wyr z iałmużny użyie się ile razy rzecz będzie o ubogich; inaczey, użyie się wyraz ofiary.)

8\. Natychmiast po złożeniu Jałmużny i Ofiary, pierwszy przyymuiący odda do rąk Szambelana przygotowany kwit drukowany z podpisem przyymuiących, a Szambelan oddali się i powròci do Orszaku, ktory ruszy daley.

9\. Po wyyściu Szambelana, pierwszy przyymuiący Kapłan, głosem wyraźnym i donośnym, przeczyta, z udzielonego druku, te słowa: Oto są własne wyrazy spoczywaiącego w Bogu Nayiaśnieyszego Alexandra Cesarza i Kròla:

„Prosiemy wszystkich wiernych poddanych Naszych, iżby z tem samem uczuciem przychylności, z powodu ktorego uważaliśmy iako naypierwsze dobro nasze na ziemi, starania łożone około ciągłey ich pomyślności, zanosili gorące błagania do Pana Naszego Jezusa Chrystusa, aby raczył, w nieskończonem swem miłosierdziu, przyiąć duszę Naszę do swego wiecznego Królestwa.„

10\. Po takowem odczytaniu odprawioną będzie Modlitwa stosowna za duszę Nayiaśnieyszego w Bogu spoczywaiącego Alexandra.

11\. Tym porządkiem odbędzie się oddanie Jałmużny w Kościołach dziewięciu, z tą uwagą, że, dla skrócenia czasu, Orszak siedm tylko razy zatrzyma się, to iest:

Pierwszy raz przed Kościołem XX. Bernardynow i Dobroczynności.
Drugi raz przed Karmelitami.
Trzeci raz przy wnyyściu na plac Saski.
Czwarty raz naprzeciw pałacu Saskiego.
Piąty raz przed Kościołem S. Andrzeia.
Szósty raz przed Piiarami.

(2)

Siódmy raz przed Bazylianami i Kapucynami.

Ilekroć zatrzyma się Orszak między dwoma Kościołami, ieden Szambelan uda się do iednego Kościoła, a drugi, w tym samym czasie, do Kościoła drugiego. — Przed innemi Kościołami, ieden Szambelan z drugim, koleyno odmieniać się będą, dla oddania Jałmużny i ofiary.

12. Ile razy Orszak zatrzyma się dla złożenia Jałmużny, przygotowana w bliskości Muzyka żałobna da się słyszeć.

13. Za weyściem Orszaku do Katedry, Skrzynia Jałmużnicza złożoną będzie u stóp Katafalku, od strony Wielkiego Ołtarza.

14. Gdy przed Ewanielią Ministrowie składać będą powierzone sobie Ofiary, Szambelani dway dobędą ze Skrzyni Jałmużniczey Jałmużnę i ofiarę Królewską, i zaniosą ią przed Wielki Ołtarz, gdzie oddanie nastąpi podług tego iak iest przepisano w Obrzędzie Żałobnym Kościelnym.

15. Kwity oryginalne przez odbieraiących wręczone, złożone zostaną Ministrowi Oświecenia Publicznego, dla przyłączenia do Protokółu, który o całym Obrzędzie Pogrzebowym, sporządzony i w Archiwum Kościoła Katedralnego złożony zostanie.

---

Tego samego dnia, kiedy się odbędzie Obchód Żałobny w Warszawie, odbywać się ma nabożeństwo we wszystkich Kościołach Stolicy i we wszystkich Kościołach Dyecezyalnych, i Miast Woiewódzkich głównieyszych. Przez następne zaś dwa dni, będzie ieszcze nabożeństwo Załobne uroczyste w Archikatedrze.

W Warszawie dnia 29 Marca 1826 r.
(podpisano) Stanisław Hr. *Grabowski*.
Senator Woiewoda
Minister Wyz: Rel: i Ośw: Publ:
Prezyduiący w Komitecie.
(podpisano) Gerard *Witowski*.
Sekretarz Komitetu.

— Dnia 7. —

Obchod żałobny po Nayiaśnieyszym Cesarzu Wszech Rossyy Alexandrze I. Królu Polskim, dla niepogody został odłożony do dnia dzisieyszego.

Na tymże Obchodzie, oprocz Orderów Rossyyskich i Polskich, niesiene będą Ordery zagraniczne Nayiaśnieyszego Pana w porządku iak następuie:

1. Medal Pruski.
2. Medal Austryiacki.
3. Białego Sokoła Weimarski.
4. Wierności Badeński.
5. Woyskowy Niderlandzki.
6. S. Huberta Bawarski.
7. Zasługi Woyskowey Wirtembergski.
8. Korony Wirtembergski.
9. Wieży i Szpady Portugalski.
10. S. Benedykta Portugalski.
11. Chrystusa Portugalski.
12. Zwiastowania Sardyński.
13. S. Jerzego Sycyliyski.
14. S. Ferdynanda Neapolitański.
15. S. Januaryusza Neapolitański.
16. Słonia Duński.
17. Szpady Szwedzki.
18. Serafinów Szwedzki.
19. Krzyża żelaznego Pruski.
20. Orła czerwonego Pruski.
21. Orła czarnego Pruski.
22. Złotego Runa Hiszpański.
23. Podwiązki Angielski.
24. Legii honorowey Francuzki.
25. S. Ludwika Francuzki.
26. S. Ducha Francuzki.
27. Maryi Teressy Austryiacki.

---

Gdy z powodu odroczenia Obchodu Żałobnego, bilety weyścia do Kościoła Katedralnego maią odmienną datę, uwiadomia się osoby posiadaiące też bilety, iż każdy taki, ktory ma datę 4 Kwietnia, *iakiegokolwiek iest koloru*, służy na dzień 7 Kwietnia. Bilety popielate służą na dzień 8 Kwietnia. Bilety zielone, ktore maią datę 5 Kwietnia, służą na dzień 10 Kwietnia. Nareszcie gdy w dniu czwartym Obchodu żałobnego, to iest d. 11 Kwietnia, odbędzie się w Kate-

drze nabożeństwo Grecko-Uniackie, bilety czerwone maiące datę 6go Kwietnia, służyć będą na toż nabożeństwo w dniu 11.

— Dnia 8. —

Gdyby wyryte w sercu każdego Polaka uczucie naygłębszey boleści nie zastępowało słabych i nieudolnych wyrazów, naprożno staralibyśmy się oddać wiernie obraz żałoby powszechney, ktorą stolica Krolestwa Polskiego na dniu wczorayszym okryta została. Smutny obrzęd poświęcony ostatniey posłudze nayłepszemu z Monarchów, odnowił niezagoione ieszcze rany, iakie podobało się Przedwiecznemu przez zgon Króla zadać sercu wszystkich Polaków. Niedocieczone iego wyroki powołuiąc do przedwieczney chwały naszego Oyca i Pana, korzyć nam się kazały przed iego potęgą i szanować nawet w nieszczęściu rękę, która ie dopuszcza; lecz iakaż władza zdolnaby była przytłumić w sercach Polaków to uczucie żalu, ktore wdzięczność rodzi, wstrzymać te łzy smutku i goryczy, ktore pamięć doznanych dobrodzieystw wyciska, wzbronić nakoniec strapionym dzieciom wieńczyć kwiatami pamięci grobowiec straconego Oyca, ktory za życia dni swoie dobrodzieystwami rachował? Tak iest, dozwolmy wynurzyć się naszey boleści; iest to iedyna nasza pociecha; nie lękaymy się, żeby nam łez ieszcze zabrakło iakkolwiek wyschły powieki nasze opłakuiąc ciągły szereg nieszczęść drogiey oyczyzny, nowe źrodło ich ieszcze się zrodzi na samo wspomnienie, że Ten, ktoremu istnienie nasze winni iesteśmy... nie żyie.

Obrząd, o ktorym mowa, był nayokazalszy. Odpowiadał znakomitości celu, ktoremu był poświęcony. — Od samego rana, w porządku Progr mmatem przepisanym zebrali się wszyscy w właściwych mieyscach oczekuiąc wybicia na Zamkowym zegarze godziny, w ktorey mieli w żałobnym orszaku udać się do świątyni Przedwiecznego. — O godzinie 9tey ruszył Orszak Żałobny z z Zamku podzielony stosownie do Programmatu na 10 Oddziałów. Każdy prowadzony był przez Pomocników Mistrza Obrzędów wybranych z pomiędzy Urzędników Biór Rządowych.

Na Marach Królewskich czarnym axamitem i srebrnemi frendzlami obitych, spoczywała trumna ponsowa axamitna, na ktorey stało popiersie w Bogu spoczywaiącego Monarchy płaszczem Królewskim ozdobione. Unosił się nad niemi bogaty i okazały baldakin, który po rogach strusie pióra kończyły.

Mieli zaszczyt niesienia Mar Królewskich:

Z Członków Senatu: JO. Xiążę Woiewoda Max: Jabłonowski, tudzież JW. Senator Kasztelan Bronikowski.

Z grona Woyskowych: JWW. Jenerałowie dywizyi, Izydor Hr. Krasiński i Stanisław Potocki.

Z grona Izby Poselskiey: JW. Tokarski Poseł Powiatu Pyzdrskiego i Szepietowski Poseł Tykociński.

Z grona Rady Stanu: JWW. Radcy Stanu Wyczechowski i Zieliński.

Dwór cały otaczał Mary Królewskie.

Obok raczył iechać konno J. C. Mość Wielki Xiążę Konstanty Naczelny Wódz Woyska Polskiego i bydź obecnym przez ciąg całego żałobnego obchodu.

Poprzedzały Mary Królewskie wszystkie insygnia i dekoracyie niesione przez osoby następuiące:

Korona przez JW. Senatora Woiewodę, Stanisława Hr. Grabowskiego Ministra Wyznań Rel: i Ośw: Publ:, w assystencyi dwóch

Referendarzy Stanu Nadzwyczaynych, Haukego i Andrzeia Hr. Zamoyskiego.

Berło przez JW. Senatora Woiewodę Czarneckiego, w assystencyi Referendarzy Stanu Nadzwyczaynych, Chłędowskiego i Deszerta.

Kuła Ziemska przez JW. Senatora Kasztelana Gliszczyńkiego, w assystencyi, Referendarzy Stanu Nadzwyczaynych, Domżalskiego i Bórakowskiego.

Miecz przez JW. Senatora Kasztelana Nakwaskiego, w assystencyi R ferendarzy Stanu Nadzwyczaynych, Wołowskiego i Dumina.

Ordery wiekopomney pamięci zmarłego Cesarza, niesione były przez Jenerałów i Sztabowych Officerów Polskich. JW. Senator Kasztelan Małachowski niesł mundur Cesarza Alexandra darowany S natorowi, a JW. Jenerał Dywizyi Rożniecki niosł także mundur darowany Woysku Polskiemu.

Z pomiędzy Szambelanów JJWW. Tymowski i Hr. Dzierzbicki przeznaczeni byli do rozdawania iałmużny Królewskiey po Kościołach, tych zaś poprzedzało czterech zastępców Dworzan wybranych z pomiędzy Urzędników Biora Rady Stanu. Skrzynia Jałmużnicza spoczywała na noszach axamitem czarnym obitych.

Skoro Orszak żałobny przybył do drzwi Kościoła Katedralnego, Arcybiskup otoczony Duchowieństwem, przyiął u drzwi Mary Królewskie i wprowadził ie wśrod śpiewu na chórze Miserere do Kościoła. — Religiyna świętość napełniała ten przybytek Przedwiecznego, który nieodstępny światłu słonecznemu żałobnym kirem całkowicie obity, wzbudzał w duszy człowieka wrażenie znikomości rzeczy ludzkich i wielkości Maiestatu Boskiego. Uczucie sprawiedliwości Boskiey silniey niż kiedy indziey odzywało się w sercach prawych Chrześcian, ktorzy maiąc w pamięci obraz cnot wszystkich połączonych w Osobie potężnego i od ludow uwielbionego Monarchy, iuż zdawali się widzieć go na prawicy Przedwiecznego odbieraiącego zasłużoną nagrodę i spoglądaiącego okiem miłosierdzia na dzieci płaczące nad Jego zgonem. — W pośrodku Kościoła wznosił się ozdobny ośmioboczny katafalk rzęsistem światłem błyszczący, na ktorym złożona była stósownie do Programmatu, przez osoby niosące ią, trumna Królewska, uwieńczona insygniami Naywyższey Władzy i otoczona w koło ozdobami honorowemi. Wśrod Mszy exekwowane było Requiem żałobne, kompozycyi rodaka naszego Kozłowskiego, pod przewodnictwem JPana Soliwy.

Naywiększa okazałość towarzyszyła temu religiynemu Obrządkowi, ktorego wszakże główną ozdobą była boleść powszechna iednocząca wszystkich obecnych członków, iakoby iedney familii opłakuiących wspolnego Oyca.

*Z Paryża d. 31 Marca.*

Xcia Raguzy w nadzwyczaynem iego poselstwie do Petersburga towarzyszyć będą następuiące osoby: Hr. Broglio, Wicehr. Talon, HHr. Denis de Danremont i Caraman; Pułkownicy: Podonas, Custrias, Damas, Vogue, Breze, de la Ferronnays, Carmont-Laforce, Biron i Villefranche.

Przybyły tu nasz Poseł z Stambułu Hr. Guilleminot, miał naprzod posłuchanie u Delfina, potem u Krola.

Marszałek Macdenald mianowany bydź ma guwernerem Xcia Bordeaux.

Narvaez, Kolumbiyski Jenerał i Senator, został ztąd przez Boliwara odwołany.

Zbieranie składek dla Greków iest teraz w całym Paryżu modą. Podczas wszy-

stkich wieczornych zabaw chodzi gospodéni z tacką i zbiera pieniądze dla Greków. W tych dniach złożył Xżę Devonshire na iedney z takowych zabaw 1000 Fr. W Lionie zbieraią także Damy składki dla Greków. Jedna z Dam, ktora przybrała skromne nazwisko Adelaidy, przysłała związkowi przyiacioł Greków 1000 Fr. Xżę Orleanu złożył na opatrzenie w żywność Missolongi 5000. Margr: Lally-Tolendal rozkazał drukować mowę, ktorą miał przed 14 dniami w Izbie Parow za Grekami.

Sławny Improwizator Sgricci przybył tu w przeieździe do Londynu.

P. Daucourt de St. Just, autor opery Jan z Paryża, Kalifa z Bagdadu i wiele podobnych sztuk, umarł tu w 60 roku życia.

*Z Madrytu d 20 Marca.*

Wczoray, w imieniny Krolowey była u Dworu gala i ucałowanie ręki. Infantki Portugalskie niebyły obecne. Po zmarłym Królu Portugalskim zawdział Dwor na trzy, a Dom Infanta Karola na 6 miesięcy żałobę.

Mówią tu dosyć głośno o maiącem wkrotce nastąpić uznaniu niepodległości osad południowey Ameryki, i policyia nie zdaie się na to zważać.

Znaczne oddziały woyska idą z miast dawney Kastylii do Galicyi.

Pleban Merino nigdy mieszkania swoiego nieopuścił, i wszystkie doniesienia o knowanym przez niego rzekomem buncie są zmyślone.

W kraiu naszem tak nadzwyczayna panuie susza, iż wszystkie zasiewy zniszczeią, ieżeli prędki deszcz ich nie ożywi. Wsie zostaią w naywiększey nędzy i nie mogą nawet swoich ubogich wesprzeć, gdyż znayduiące się w kassach gminnych pieniądze, użyte zostały na odzież i broń dla nowo urządzonych bataliionów ochotników Krolewskich.

*Z Lizbony d. 15 Marca.*

Ciało zmarłego Króla zostało zabalsamowane i w pałacu Bemposta na widok publiczny wystawione. Żal po zeyściu Monarchy naszego iest tem większy, że Krolowa i Infantki zostaią w słabym stanie zdrowia. Załoba naznaczona iest na rok. Dnia 17 b. m. zebrać się ma Senat, dla pokruszenia wedle zwyczaiu herbow zmarłego Krola.

— Dnia 16. —

Krolowa uznała Rejencyią. Wydaie ona wszystkie akta w imieniu Cesarza Don Pedro. Onegday nastąpiło wedle zwyczaiu pożegnanie zmarłego Króla ucałowaniem iego ręki, a wczoray ciało iego pogrzebane zostało w klastorze San Vincent da Fora. Do 20 b. m. zamknięte są wszystkie sądy i kancelaryie rządowe. Fregata, ktora powiozła do Rio-Janeiro wiadomość o śmierci Krola odpłynęła ztąd dnia 12.

Rejentka zamieszkuie w tey chwili pałac Queluz. — Od śmierci Króla zachodzą częste narady między naszem Gabinetem i dowodcą tuteyszey eskadry Angielskiey.

*Z Londynu d 28 Marca.*

Zdrowie N. Króla polepsza się codziennie, i udać się ma na kilka tygodni do Brigthon.

Często bardzo przybywaią tu teraz i odbiegaią gońcy do Petersburga. Gazeta Goniec donosi, że ostatnie pisma Xcia Wellingtona z tey stolicy są nader zaspokaiaiące.

Podług Gazety Petersburgskiey Admiralicyia wydała rozkaz, aby liczba żołnierzy morskich na okrętach woiennych w służbie będących pomnożona była do stopy woienney.

Konsul Angielski w Alexandryi oznaymił z rozkazu rządu swoiego, iż żaden Angielski okręt niema się podeymować przewozu woiennych potrzeb i broni z Egiptu do Grecyi pod odpowiedzialnością kapitanow.

Z rokiem 1833 kończy się handlowy przywiley Kompanii wschodnio-indyyskiey.

Ogłoszona tu została lista 95 bankierow, ktorzy płacić zaprzestali, i wystawić sobie można iak wielka z tego powodu przerwa w obiegu pieniędzy w kraiu nastąpiła. Niektorzy z tych bankierow zaczęli znowu wypłacać, ale większa ich liczba zbankrutowała.

W r. z. wprowadzono do Anglii 126,840 cetnarow miedzi, a wyprowadzono 78,624 Angielskiey i 5290 cetnarow zagraniczney.

*Z Buenos-Ayres d. 27 Grudnia.*

Jozef Artigas umarł na swoim wygnaniu. Gazeta tuteysza wyraża: śmierć iego żadnego mieć niemoże wpływu, ale przykład iego zrządził wiele złego. Taż gazeta donosi: Podług listow z Montevideo przybyła tam d. 17 b. m. Brazyliyska fregata la Paula z wypowiedzeniem połączonem Prowincyiom woyny z strony Cesarza Brazylii. D. 20 udać się ta fregata miała z kilku innemi Brazyliyskiemi okrętami pod żagle, dla zamknięcia naszego portu. Vicehrabia Laguna otrzymał rozkaz do udania się do Rio-Granda, dla kierowania ztamtąd działaniami woiennemi. Rząd narodowy poczynił wszelkie przygotowania do obrony kraiu i wszystko okazuie, iż wybiła godzina, w ktorey sprawa wolności i sprawiedliwości na zawsze zwycięży na ziemi Amerykańskiey.

Wczoray nadeszła poczta z Chili i przywiozła gazety do 1go b. m. Przed 3 dniami (d. 28 Listopada) odpłynęła ztamtąd wyprawa pod rozkazami Freire przeciw Chiloe.

Podług doniesień z Bahia w Blanca d. 13 b. m. zawarty został pokóy z południowemi pokoleniami Indyianòw. D. 20 ziechać mieli Kacykowie do Bahii dla zatwierdzenia go. Naylepszą atoli porękoymią traktatów z niemi byłoby urządzenie kilkunastu pułków jazdy.

Kr. Niderlandzki Konsul J. J. Vermoelen został w tym zaszczycie przez rząd nasz uznany.

*Z Hagi d. 26 Marca.*

Wczoray Minister spraw wewnętrznych zakończył w imieniu N. Króla stosowną mową posiedzenia Stanow jeneralnych.

Dziś dany iest w Bruxelli koncert na korzyść Greków.

Wiadomo, iż zakon Jezuicki w Acheul utworzył podległy sobie w Turcoing klasztor (niedalego Doornika.) W ostatnim kilkunastu oycòw trudnią się wygotowaniem pisemek, ktore wkrotce wyydą na widok publiczny. Wyszłe w tey chwili iedno pod tytułem: "Słowo o Teatrach,, potępia bez miłosierdzia wszystkich artysów aż do suflera i lampiarza. Autor bierze także na siebie obronę komedyi Świętoszka.

Z Madrytu odebraliśmy wiadomość: że nasz Poseł przy tamecznym Dworze, Baron Dedel, nalega nieustannie o spłacenie długu Hollenderskiego, i Xżę Infantado udzielił mu pocieszaiącą odpowiedź: że Król chętnie uznaie prawy dług, ale o nieprawem wiedzieć niechce.

# DODATEK
## DO №ro 31.
# GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 16 KWIETNIA 1826 ROKU w NIEDZIELĘ.


### OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na O° Raumira.

| Dzień godzina | Barometr z reduk: na O ɞ 12. | Therm: czyli stop: zim i ciepła | Higrometr | Wiatr | Stan Atmosf: | UWAGI. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Kwiec: | cali lin: | stopnie | stop: | | | |
| god: 7 | 27 5, 953 | † 6. 8 | 100 | Połud: Zach: Sred: | Pochmurno | Deszcz. |
| 12 | „ 6, 173 | † 9. 8 | 72 | „ „ | Słońce z Chmur: | o 1/2 deszcz i grad. |
| 11. 3 | „ 6, 346 | † 9. 9 | 77 | „ Słaby | Chmury | |
| 9 | „ 6, 252 | † 7. 0 | 99 | „ „ | „ | |
| 7 | 27 4, 968 | † 7. 9 | 90 | Połud: Zach: Słaby | Chmury | |
| 12. 12 | „ 4, 271 | †12. 8 | 71 | „ „ Sredni | Słońce z Chmur: | |
| 3 | „ 3, 319 | †13. 7 | 65 | „ „ | Pochmurno | |
| 9 | „ 2, 108 | † 9. 5 | 93 | „ Słaby | Pogoda | |
| 7 | 27 1, 218 | † 9. 9 | 82 | Połud: Ws: Słaby | Pogoda | |
| 13. 12 | „ 1, 598 | †14. 2 | 67 | „ Sredni | Słońce z Chmur: | |
| 3 | „ 2, 725 | †13. 3 | 72 | „ Słaby | „ | |
| 9 | „ 3, 844 | † 9. 7 | 93 | „ „ | Pochmurno | |
| 7 | 27 5, 228 | † 6. 6 | 87 | Połud: Zahc: Sre: | Pochmurno | o 11 1/2 deszcz. |
| 14. 12 | „ 5, 012 | † 8. 3 | 75 | Połud: Za: Mocny | „ | |
| 3 | „ 5, 210 | † 7. 3 | 85 | „ „ | „ | Deszcz! |
| 9 | „ 6, 537 | † 5. 7 | 100 | „ Sredni | Chmury | o god: 5 deszcz. |

*Max: Weisse*, Dyrek: Obs.

*Z Wiednia d. 5 Kwietnia.*

Z Naywyższego rozporządzenia Dwor tuteyszy zawdział dziś na siedem tygodni żałobę po zmarłym N. Cesarzu Brazyliyskim, Królu Portugalii i Algarbii Janie VI. Dziś o godzinie 5 z południa w kościele zamkowem odśpiewane zostały wigiliie, a iutro przed południem odbędzie się nabożeńsfwo za duszę tego Monarchy.

Owdowiała N. Królowa Bawarska odiechała wczoray o godzinie w pół do dziesiątey ztąd z Krolewnami Maryą i Ludwiką do

Minchen. J. C. Wysokość Arcyxiężna Zofiia odprowadziła Wysoką Matkę aż do Siegshartskirchen.

J. C. K. M. udzielił nayłaskawiey pierwszemu przybocznemu swoiemu Lekarzowi, Radcy stanu i konferencyynemu, Baronowi Stifft, krzyż komanderski orderu S. Szczepana.

---

Gazeta tuteysza Dostrzegacz Austryiacki z dnia 3 Kwietnia zawiera następuiące z Korfu doniesienia pod d. 20 Marca:

„ Potwierdza się opanowanie przez Turkow nad kanałem Missolongi stoiącey warowni Vassiladi. W padła do prochowey komory bomba ułatwiła przez zapalenie ammunicyi nieprzyiacielowi zwycięztwo. Osada z 200 ludzi złożona, czyniła zapalczywy odpor i aż do kilku osob wyciętą została.— Potem obrocił Ibrahim Basza swoy zamach przeciw obwarowaney niedaleko Missołongi leżącey wyspie Anatoliko, ktorą także d. 13 Marca opanował. Naczelny Lord Kommisssarz wysp Jońskich, P. Adam, ktory d. 13 na przybyłey nocy poprzedzaiącey fregacie Naiada Kapitana Spencer do Cefalonii, udał się do wod Missolongi, powrocił d. 20 do korfu. Po iego przybyciu rozeszła się wiadomość, iż przy nader ściśnioney teraz Missolondze ofiarował powtornie, dla oszczędzenia krwi rozlewu, swoie pośrednictwo, ale go Grecy nieprzyięli. „

*Z Berlina d. 8 Kwietnia.*

Dwer Krolewski zawdział dziś na 3 tygodnie żałobę po zmarłym Krolu Portugalskim.

Gabinetowy Francuzki Goniec Alliot przeiechał przez miasto nasze z Petersburga do Paryża, a Sekretarz Ces. Rossyyskiego Poselstwa Persixny goncem z Frankfortu do Petersburga.

*Od brzegów niższey Elby d. 4 Kwietnia.*

D. 3 b. m. o godzinie 3 po południu przybył parowy Angielski pocztowy statek po nader szypkiey żegludze w 53 godzinach z Londynu do Hamburga.

Ubity pod Hamburgiem wilk był tylko poprzednikiem innych, gdyż w lasku pod Woltorp o dwie mile od Hamburga pokazało ich się pięciu, ktorzy w okolicy wiele owiec wydusili.

Uniwersytet Kopenhagski utracił w tych dniach przez śmierć dwoch członkow Professora medycyny Howitz i Professora i ięzykow wschodnich Rasmussen.

*Z Weimaru d. 20 Marca.*

Na Seymie naszem d. 16 b. m. była rzecz o zaprowadzeniu iednostayney miary i wagi w naszem Wielkiem Xięztwie, mamy bowiem do 13 rożnych miar na zboże. Wydział radził zaprowadzenie wagi Kolońskiey z utrzymaniem miary Weimarskiey co do trunków; lecz wniosek ten został większością głosów odrzucony. Marszałek wniosł potem, aby prosić Wielkiego Xcia o ponowienie w Seymie Związku Niemieckiego żądania o zaprowadzenie w całych Niemczech iednostayności miar i wag, co większością 125 głosów przeciw 6 przyiętem zostało.

*Z Bruxelli d. 2 Kwietnia.*

N. Kròl przyiechał tu wczoray z Hagi. Kr. Saskiemu Szambelanowi, Maiorowi Dziembowskiemu, udzielił J. K. M. krzyż kawalerski orderu Lwa.

Xżę Bernard Sasko-Weimarski, Jenerał w służbie Niderlandzkiey i dowodca w wschodniey Flandryi, podrożuiący teraz w połnocney Ameryce, posela czasami do kraiu naszego ztamtąd przedmioty kunsztu i tyczące się historyi naturalney. I tak między

innemi nadeszły niedawno do Gandawy fuzyia do polowania i karabin, z ktorych można raz za razem 8 razy wystrzelić. Fuzyja przeznaczoną iest dla oyca tego Xcia panuiącego Wielkiego Xcia Weimarskiego i dnia 16 Marca odesłaną mu została. Mechanizm tych fuzyy, ktore są zwyczayney wielkości, iest bardzo prosty i nabiiaią się iak inne z tą tylko rożnicą: że wystrzały oddzielone są ieden od drugiego kawałkiem grubey skòry w wielkości rury.

W całych Niderlandach zbierane teraz są składki dla Greków.

W tych dniach przebiegło znowu przez miasto nasze kilka Angielskich gońców do Petersburga i ztamtąd do Londynu.

*Z Szwaycaryi d. 29 Marca.*

Miasta Soloturna i Bazyleia wygotowały pismo do przyszłego Seymu Ligi Szwaycarskiey, w ktorem żądaią zapewnienia na 35 lat wybierania myta drogowego od zakładanego wspolnym kosztem, ktory wynosi do 300,000 Fr. gościńca.

Liczba zostaiących teraz w służbie Francuzkiey podofficerow i żołnierzy Szwaycarskich wynosi 11,060, a officerow 515.

Dnia 15 b. m. przy zachodzie słońca widzieć się dał na połnocno zachodzie od Lugano świecący meteor, ktory unosił się nad doliną gory Cenere, potem nagle spuścił się ku ziemi i z takim trzaskiem pękł, iż zatrząsła się cała dolina Lugano. Kamienie, ktore przy swoim pęknieniu wyrzucił rozleciały się na poł godziny drogi. Dosyć daleko od tego ziawiska leżący wieyski kościoł tak dalece wstrząśniony został, iż poobalały się świeczniki na ołtarzach.

*Z Sztokolmu d 28 Marca.*

Wieść się tu rozchodzi, iż Xżę Wellington w powrocie z Petersburga odwiedzi miasto nasze.

Wkrotce zebrać się ma wielki komitet do przeyrzenia urządzeń wszystkich kollegiów.

Rząd dozwolił wprowadzać bez opłaty cła dowcipną formę na kule ołowiane do wszelkiey broni, ktorą Mechanik Drezdeński Block wynalazł.

Przybyło tu kilkanaście wygotowanych w Rzymie przez zręcznych naszych Rzeźbiarzow Byström i Fogelberg dzieł kunsztu, ktore w przyszłym miesiącu w akademii kunsztow na widok publiczny wystawionemi zostaną.

## DONIESIENIE LOTERYYNE.

Dnia 31 Maia 1826 odbędzie się niezawodnie w Wiedniu ciągnienie Loteryi na Wielkie Fabryki Sukien, Kaźmirow i rożnych materyi wełnianych w Mährisch-Neüstadt, oraz wielkiego i wspaniałego Domu w Kremsir.

Wielkie te Fabryki wełnianych wyrobow, obficie zaopatrzone w Machiny i fabryczne rakwisita z rozkazu N. Cesarzowey Maryi Teressy wybudowane, dotąd w naylepszym znayduią się stanie; sytuowane są w Mieście Mährisch-Neüstadt w Cyrkule Ołomunieckim w Morawie. Do tych fabryk należy ieszcze wiele budynków z przyległościami i gruntami, a mianowicie obszerny Staw z Wyspą, na ktorey Angielski ogrod z Chińską Altanną i gustownemi mostkami, romantyczny widok sprawia. Wygrywaiącemu tę Realność, ieżeliby takowey utrzymać niechciał, odstępna Summa 200,000 Ryńskich przez gwarantuiący Dom Handlowy, Grühner & Dorstung za zwroceniem Losu wypłaconą będzie. — Wielki i Wspaniały Dom pod Nrem 289 w mieście Kremsir w Morawie (Rezydencyi Xięcia i Arcybiskupa Ołomunieckiego) leży w bardzo przyiemney okolicy i ze swey architektoniczney budowy do gmachu pierwszego rzędu należeć może; liczy albowiem z frontu 17 okien i 28 do 30 familii w sobie mieścić może; za tenże Dom wygrywaiącemu odkupna Summa 20,000 Ryńskich iest ofiarowaną. — Oprocz tych znakomitych realności iest ieszcze 9550 Losow, wygrywaiących rożne kwoty pieniężne po 10,000. 5000. 1000. 500 &c. &c. aż do 15 Ryńskich, niemniey w Dukatach Austryiackich po 100. 50. 25. 10 &c. &c. aż do

1 Dukata w złocie, ogolna Summa wygranych zaś wynosi 366,355 Ryńskich, a biorącemu razem 10 Losow, iedenasty bezpłatnie udzielony zostanie i nawet z tą prerogatiwą, że oprocz zwyczayney gry, naymniey 1 Dukata wygrać musi.

Loteryia ta, licząc tak znakomite wygrane, w porownaniu z innemi słusznie na pierwszeństwo zasłużyć powinna, a to z powodu: że tylko z 88,000 Losow iest złożoną, a między temi 9552 wygrywaiących znayduie się; wypada przeto że na każden dziewiąty Los iedna wygrana paść musi, co przy podobnych Loteryiach rzadko zdarzyć się może.

Los kosztuie 10 ZR. Walutą Wiedeńską lub 18 Złp.; tych dostać można w Kantorze Józefa Louis w Krakowie w Rynku przy Ulicy Grodzkiey Nro 24 gdzie także obszernieyszy plan tey Loteryi, iako też i rysunek wzwyż wspomnionych Realności, każdego czasu iest do widzenia. — W tym Kantorze dostać także można Losow do Wielkich Loteryy Klassycznych Berlińskiey i Warszawskiey.

## Teatr Narodowy.

Dziś w Niedzielę, d. 16 b. m. na benefis Ludwika Renczyńskiego, dane będzie wcale nowe i nigdy tu niewidziane wielkie Rycerskie Drama w 4 aktach, z niemieckiego na Polski język przetłomaczone: *Ida z Montfokon, czyli Zbrodzień Demaskowany.* — Zakończy widowisko wielki Pantomiczny Obraz z Kronik i rycin gipsaturnych znayduiący się w Mieście Humaniu z prawdziwego zdarzenia przy oświeceniu Ognia Bengalskiego w 3 oddziałach: *Rzeź Humańska,* czyli *Smierć Gonty i Żelezniaka.*

W przyszłą Srodę, to iest dnia 19 Kwietnia r. b. na benefis Jozefa i Wiktoryi Winnickich, daną będzie wcale nowa bardzo zabawna nigdy tu ieszcze niewystawiona Komedya oryginalnie przez Hr. A. Fredro w 3ch aktach napisana: *Damy i Huzary.* — Poczem nastąpi Komedyo-opera w 1 akcie z francuzkiego PP. Duvert i Nicole przez Pannę Palczewską Artystkę Teatru Warszawskiego na polski ięzyk przetłomaczoną i na Scenie Warszawskiey z upodobaniem przyimowaną, nigdy tu niegrana: *Odwiedziny w Kozie.*

# DONIESIENIA.

Stanisław Boguński Uchwałą Wysokiego Senatu Rządzącego W. M. Krakowa i Jego Okręgu z dnia 17 Marca 1826 do Nru 917 Dz: Gł: Senatu, zanominowany na Urząd Adwokata przy wszystkich Instancyiach Sądow Rzpltey Krakowskiey, zawiadomia: że otwiera kancelaryią w dawnem swoiem mieszkaniu przy ulicy Szewskiey pod L. 332.

W dniu 21 Kwietnia r. b. od godziny 9tey ranney, rozpocznie się, a w dniach następnych kontynowaną będzie, w Rynku głownym Miasta W. Krakowa, w gmachu Sukiennice zwanym publiczna licytacya towarow korzennych, farbierskich, tabak, tytoniow, papieru, laku, marynaty, wódek, bulionu, serów, octu oraz innych. Chęć zatym licytowania maiących zaopatrzonych w gotowiznę, podpisany Komornik na czas i mieysce oznaczone, zaprasza. — W Krakowie dnia 15 Kwietnia 1826 roku.

*Teodor Jaworski*, Kom: Sąd.

W dniu 18tym Kwietnia r. b. o godzinie 3ciey po południu w Krakowie w głównym Rynku w Domu pod L. 265 odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey licytacya na wydzierżawienie trzechletnich dochodow z mieszkań na 2gim piętrze, z dwoma piwnicami i połową strychu w tymże domu znayduiących się, a to od dnia 1go Maia r. b. do ostatniego Kwietnia 1829 roku. Chęć licytowania maiący raczą bydź zaopatrzeni w vadium złp. 63. Warunki do dzierżawy przed rozpoczęciem się licytacyi zapublikowanemi zostaną.

W Krakowie dnia 10 Kwietnia 1826 roku.

*Henr: Salomoński*, Kom: Sąd.

Mieszkania tak w Ogrodzie na Wesoły pod L. 217 iako i w Kamienicy w głownym Rynku pod L. 265 z stayniami i wozowniami są do wydzierzawienia. Życzący takowe otrzymać, raczy się udać do Kamienicy pod L. 550 w Floryańskiey Ulicy na drugie piętro.